Eduskunnan vastaus EV 107/2017 vp ─ HE 252/2016 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 252/2016 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 10/2017 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

pakkokeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun otsikko, 3 luvun 18 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 19 §:n 1 momentti, 5 luvun 4 §:n 3 momentti, 5 ja 6 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 3 momentti ja 11 §, 9 luvun 4 §:n 3 momentti sekä 11 luvun 4 § sekä

lisätään 2 lukuun uusi 12 a— 12 j §, 5 lukuun uusi 1 a ja 2 a § sekä 5 luvun 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 luku

Kiinniottaminen, pidättäminen, vangitseminen ja tutkinta-aresti

12 a §

Tutkinta-aresti

Vangitsemisen ja vangittuna pitämisen sijasta tuomittu voidaan 12 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa määrätä tutkinta-arestiin, jos 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettu matkustuskielto on riittämätön pakkokeino. Vapaana oleva vastaaja saadaan määrätä tutkinta-arestiin vain

syyttäjän tai vastaajalle rangaistusta vaatineen asianomistajan vaatimuksesta. Tuomioistuin saa omasta aloitteestaan määrätä vangitun tai vangittavaksi vaaditun vangitsemisen sijasta tutkinta-arestiin.

Tutkinta-arestiin määräämisen edellytyksenä on, että:

1) tuomittu suostuu tutkinta-arestin toimeenpanoon ja sitoutuu noudattamaan tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetettavia velvollisuuksia;

2) tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden ja muiden seikkojen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että tuomittu noudattaa hänelle asetettuja velvollisuuksia.

Harkitessaan tutkinta-arestiin määräämistä tuomioistuimen on otettava huomioon asian käsittelyn yhteydessä esitetty selvitys:

1) tuomitun henkilökohtaisista olosuhteista ja muista vastaavista seikoista;

2) tuomitun asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan soveltuvuudesta tutkinta-arestin toimeenpanoon;

3) tuomitun tarpeesta liikkua asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan ulkopuolella.

Tutkinta-aresti toimeenpannaan tuomitun asunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa 12 d §:ssä tarkoitetulla tavalla valvottuna.

Tutkinta-arestista muutoksenhakutuomioistuimessa ja muutoksenhausta tutkinta-arestia koskevaan päätökseen säädetään 3 luvun 18 ja 19 §:ssä.

12 b §

Tutkinta-arestin sisältö

Tutkinta-arestiin määrätty velvoitetaan pysymään asunnossaan tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa vähintään 12 ja enintään 22 tuntia vuorokaudessa. Velvoite tulee pääsääntöisesti ajoittaa kello 21:n ja kello 6:n väliseksi ajaksi. Tutkinta-arestiin määrätty velvoitetaan lisäksi 12 d §:ssä tarkoitettuun tekniseen valvontaan.

Tutkinta-arestiin määrätyn työstä, opiskelusta tai muusta niihin rinnastettavasta välttämättömästä syystä velvoitteen tuntimäärä ja sen ajoittuminen voidaan määrätä toisin kuin 1 momentissa säädetään.

Tutkinta-arestiin määrätty voidaan lisäksi tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa velvoittaa:

1) pysymään ratkaisussa määrätyllä paikkakunnalla tai alueella;

2) pysymään poissa tietyltä ratkaisussa mainitulta alueelta tai olemaan liikkumatta siellä;

3) olemaan tiettyinä aikoina tavattavissa työ- tai opiskelupaikallaan;

4) pitämään tiettyinä aikoina yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen;

5) oleskelemaan laitoksessa tai sairaalassa, jossa hän ennestään on tai johon hänet otetaan;

6) olemaan ottamatta yhteyttä todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa;

7) luovuttamaan passinsa ja matkustusasiakirjaksi hyväksyttävän henkilökorttinsa Rikosseuraamuslaitokselle.

12 c §

Ratkaisu tutkinta-arestista

Ratkaisusta, jolla tutkinta-arestiin määrätään, on käytävä ilmi:
1) asunnossa pysymisen velvoitteen tuntimäärä ja ajoittuminen sekä tekninen valvontatapa;
2) muut tutkinta-arestiin määrätylle asetetut velvollisuudet;
3) seuraamukset tutkinta-arestin velvollisuuksien rikkomisesta.

Jos tutkinta-arestiin määrätty on vangittuna, ratkaisusta on ilmoitettava siihen vankilaan, johon tutkinta-arestiin määrätty on sijoitettu. Jos tutkinta-arestiin määrätty on vapaana, tuomioistuimen on velvoitettava hänet seitsemän vuorokauden kuluessa ratkaisun antamispäivästä lukien ottamaan yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen tutkinta-arestin toimeenpanoa varten. Jos tutkinta-arestiin määrätty on vapaana eikä ratkaisua tutkinta-arestista anneta hänen läsnä ollessaan, ratkaisu tutkinta-arestista ja siihen liittyvä kehotus ottaa yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen seitsemän vuorokauden kuluessa on annettava tiedoksi jotakin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaista todisteellista tiedoksiantotapaa noudattaen. Jos tutkinta-arestiin määrätty ei noudata saamaansa kehotusta, poliisi saa ottaa hänet kiinni vankilaan toimittamista varten.

Ratkaisu tuomitun tutkinta-arestista on voimassa, kunnes rangaistuksen täytäntöönpano alkaa tai ylempi tuomioistuin toisin päättää.

12 d §

Tekninen valvonta

Tutkinta-arestiin määrätylle asetettujen velvollisuuksien noudattamista valvotaan hänen haltuunsa annettavilla tai hänen ylleen ranteeseen, nilkkaan tai vyötärölle kiinnitettävillä teknisillä välineillä taikka tällaisten välineiden yhdistelmillä. Väline ei saa mahdollistaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin ulottuvaa 10 luvun 16 §:ssä tarkoitettua teknistä kuuntelua eikä 10 luvun 19 §:ssä tarkoitettua teknistä katselua.

Valvonnassa on vältettävä aiheettoman huomion herättämistä. Tekninen valvonta on toteutettava puuttumatta enempää kenenkään oikeuksiin ja aiheuttamatta suurempaa haittaa kuin on välttämätöntä valvonnan suorittamiseksi.

Tutkinta-arestin teknisestä valvonnasta vastaa Rikosseuraamuslaitos. Rikosseuraamuslaitos järjestää tutkinta-arestia koskevan keskusvalvonnan valtakunnallisesti tai alueellisesti noudattaen, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 57 §:ssä säädetään.

12 e §

Passin myöntämiskielto

Tutkinta-arestiin määrätylle ei saa myöntää passia eikä matkustusasiakirjaksi hyväksyttävää henkilökorttia, jos myöntäminen vaarantaa tutkinta-arestin tarkoituksen.

12 f §

Tutkinta-arestin toimeenpanosta vastaava viranomainen

Tutkinta-arestin valvonnasta ja toimeenpanosta vastaa Rikosseuraamuslaitos.

12 g §

Tutkinta-arestiin määrätyn yleiset velvollisuudet

Tutkinta-arestiin määrätty on velvollinen:

1) noudattamaan tutkinta-arestia koskevassa tuomioistuimen ratkaisussa asetettuja velvollisuuksia;

2) käsittelemään huolellisesti 12 d §:n 1 momentissa tarkoitettuja valvontavälineitä ja noudattamaan niiden käytöstä annettuja ohjeita;

3) pitämään yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen laitoksen määräämällä tavalla.

Yhteydenpito voi sisältää valvontatapaamisia, valvontakäyntejä, puhelimella tapahtuvaa yhteydenpitoa ja muuta vastaavaa yhteydenpitoa.

12 h §

Poikkeuslupa ja tutkinta-arestin sisällön muuttaminen

Vankilan johtaja, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja tai työjärjestyksessä määrätty, heidän sijaisenaan toimiva virkamies saa perustellusta syystä yksittäistapauksessa myöntää luvan vähäiseen poikkeamiseen tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetetusta velvollisuudesta. Tutkinta-arestiin määrätty voi saattaa poikkeusluvan epäämistä koskevan asian syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tutkinta-arestiin määrätty saa olla noudattamatta tutkinta-arestin velvollisuutta ilman etukäteen saatua lupaa, jos se on yksittäistapauksessa välttämätöntä tutkinta-arestiin määrätyn sairastumisen tai muun ennalta arvaamattoman ja pakottavan syyn vuoksi. Tällöin tutkinta-arestiin määrätyn on viipymättä ilmoitettava asiasta Rikosseuraamuslaitokselle.

Tutkinta-arestin sisältöä saadaan muuttuneiden olosuhteiden vuoksi tai tärkeästä syystä muuttaa.

12 i §

Velvollisuuksien rikkominen

Jos Rikosseuraamuslaitos tekemänsä selvityksen perusteella toteaa, että tutkinta-arestiin määrätty on rikkonut lievästi ja ilman 12 h §:n 2 momentissa tarkoitettua syytä hänelle asetettuja velvollisuuksia, Rikosseuraamuslaitos antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

Jos Rikosseuraamuslaitos tekemänsä selvityksen perusteella toteaa, että tutkinta-arestiin määrätty on kirjallisesta varoituksesta huolimatta tai muuten törkeästi rikkonut hänelle asetettuja velvollisuuksia, taikka jos tutkinta-arestiin määrätty jatkaa rikollista toimintaa, pakenee tai ryhtyy valmistelemaan pakoa, Rikosseuraamuslaitoksen on viipymättä ilmoitettava asiasta poliisille ja

syyttäjälle. Tutkinta-arestiin määrätty saadaan pidättää ja vangita, jos hän muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa rikkoo hänelle asetettuja velvollisuuksia taikka jatkaa rikollista toimintaa, pakenee tai ryhtyy valmistelemaan pakoa. Tutkinta-arestin suorittamisajaksi ei lueta aikaa sen vuorokauden alusta, jolloin velvollisuuksien rikkominen tapahtui, tutkinta-arestiin määrätty jatkoi rikollista toimintaa tai pakeni. Rikosseuraamuslaitoksen on ilmoitettava syyttäjälle tuomioistuinkäsittelyssä tarvittavat tiedot tutkinta-arestin suorittamisesta. Jos tutkinta-arestiin määrätylle tuomittu ehdoton vankeusrangaistus on jo tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, se saadaan panna heti täytäntöön.

Vangitsemista ja velvollisuuksien rikkomista koskevan asian käsittelee käräjäoikeus. Käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Asia voidaan ratkaista tutkinta-arestiin määrätyn poissaolosta huolimatta.

Rikosseuraamuslaitoksen on varattava tutkinta-arestiin määrätylle tilaisuus tulla kuulluksi 1 ja 2 momentissa tarkoitettua selvitystä tehdessään.

12 j §

Virka-apu

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus saada virkatehtävän suorittamiseksi poliisilta poliisilain (872/2011) mukaista virka-apua.

3 luku

Tuomioistuinmenettely vangitsemisasioissa

18 §

Vangitseminen ja tutkinta-aresti muutoksenhakutuomioistuimessa

Jos muutoksenhakuteitse ylemmän tuomioistuimen tutkittavaksi saatetussa asiassa vaaditaan vastaajan vangitsemista tai määräämistä tutkinta-arestiin, hänelle on varattava tilaisuus vastata vaatimukseen, jollei vaatimusta heti jätetä tutkimatta tai hylätä. Tilaisuutta vastauksen antamiseen ei tarvitse varata, jos vastaaja ei ole Suomessa tai on tietymättömissä. Tiedossa olevalle vangittavaksi tai tutkinta-arestiin määrättäväksi vaaditun asiassa valtuuttamalle avustajalle on kuitenkin varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Ilmoitus oikeudesta vastauksen antamiseen saadaan lähettää postitse vastaajan viimeksi ilmoittamalla osoitteella.

— —

19 §

Muutoksenhaku

Vangitsemisasiassa tai tutkinta-arestia koskevassa asiassa annettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. Vangittu tai tutkinta-arestiin määrätty saa kannella päätöksestä, jolla hänet on vangittu tai määrätty pidettäväksi edelleen vangittuna taikka määrätty tutkinta-

arestiin. Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa kannella päätöksestä, jolla vangitsemisvaatimus on hylätty taikka vangittu määrätty päästettäväksi vapaaksi tai määrätty tutkinta-arestiin. Vangittu saa lisäksi kannella syytteen nostamiselle asetetusta määräajasta. Tutkinta-arestiin määrätty ja pidättämiseen oikeutettu virkamies saavat kannella tuomioistuimen päätöksestä 2 luvun 12 h §:n 1 momentissa tarkoitetussa tutkinta-arestin poikkeuslupaa koskevassa asiassa.

— —

5 luku

Matkustuskielto

1 a §

Tehostetun matkustuskiellon edellytykset

Jos tuomioistuin vangitsemisvaatimusta tai vangittuna pitämistä koskevaa asiaa käsitellessään katsoo, että matkustuskielto on riittämätön pakkokeino 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaaran torjumiseksi, tuomioistuin voi vangitsemisen sijasta määrätä tutkintavangin tai vangittavaksi vaaditun 2 luvun 12 d §:ssä tarkoitetulla tavalla teknisin välinein valvottuun tehostettuun matkustuskieltoon.

Tehostetun matkustuskiellon määräämisen edellytyksenä on lisäksi, että:

1) rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta;

2) vangittavaksi vaadittu tai tutkintavanki suostuu matkustuskiellon toimeenpanoon tehostettuna ja sitoutuu noudattamaan matkustuskieltopäätöksessä asetettavia velvollisuuksia;

3) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin henkilökohtaisten olosuhteiden ja muiden seikkojen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että hän noudattaa hänelle asetettavia velvollisuuksia.

Harkitessaan tehostetun matkustuskiellon määräämistä tuomioistuimen on otettava huomioon vangitsemisvaatimuksen tai vangitsemisen uudelleen käsittelyn yhteydessä esitetty selvitys:

1) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin henkilökohtaisista olosuhteista ja muista vastaavista seikoista;

2) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan soveltuvuudesta tehostetun matkustuskiellon toimeenpanoon;

3) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin tarpeesta liikkua asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan ulkopuolella.

2 a §

Velvoite pysyä asunnossa

Tehostettuun matkustuskieltoon määrätty voidaan velvoittaa pysymään asunnossaan tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa vähintään 12 ja enintään 22 tuntia vuorokaudessa. Asunnossa pysymisen velvoite tulee pääsääntöisesti ajoittaa kello 21:n ja kello 6:n väliseksi ajaksi.

Matkustuskieltoon määrätyn työstä, opiskelusta tai muusta niihin rinnastettavasta välttämättömästä syystä velvoitteen tuntimäärä ja sen ajoittuminen voidaan määrätä toisin kuin 1 momentissa säädetään.

4 §

Matkustuskiellosta päättävä viranomainen

— —

Vangitsemisvaatimusta sekä vangittuna pitämistä koskevaa asiaa käsitellessään tuomioistuimen on harkittava, ovatko 1 tai 1 a §:ssä säädetyt edellytykset olemassa ja tulisiko vangittavaksi vaadittu tai vangittu määrätä vangitsemisen sijasta matkustuskieltoon. Tällöin tuomioistuin päättää matkustuskiellosta myös ennen syytteen nostamista. Vangitsemispäätöksestä tehdyn kantelun johdosta määrätystä matkustuskiellosta päättää kuitenkin vangitsemispäätöksen tehnyt tuomioistuin.

Tehostetusta matkustuskiellosta päättää kuitenkin aina tuomioistuin.

5 §

Päätös matkustuskiellosta

Päätöksestä, jolla matkustuskielto on määrätty, on käytävä ilmi:

1) rikos, jonka vuoksi kielto on määrätty;
2) kiellon peruste;
3) kiellon sisältö;
4) seuraamukset kiellon rikkomisesta;
5) kiellon voimassaoloaika;
6) oikeus saattaa matkustuskiellon voimassa pitäminen tuomioistuimen tutkittavaksi.

Tehostettua matkustuskieltoa koskevasta päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi tekninen valvontatapa. Jos tuomioistuin on määrännyt velvollisuuden pysyä asunnossa, päätöksestä on ilmettävä myös asunnossa pysymisen velvoitteen tuntimäärä ja ajoittuminen sekä asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan osoitetiedot.

Päätöksestä on annettava jäljennös kieltoon määrätylle. Jos matkustuskieltoon määrätty ei ollut läsnä päätöstä annettaessa tai jos jäljennöstä ei muuten voida tuolloin hänelle antaa, jäljennös voidaan toimittaa hänelle postitse hänen ilmoittamallaan osoitteella.

Tehostettua matkustuskieltoa koskevasta päätöksestä on viipymättä ilmoitettava Rikosseuraamuslaitokselle.

6 §

Poikkeuslupa

Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa yksittäistapauksessa perustellusta syystä myöntää matkustuskieltoon määrätylle luvan vähäiseen poikkeamiseen matkustuskieltopäätöksessä määrätystä velvollisuudesta. Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa perustellusta syystä ja tutkinnanjohtajaa mahdollisuuksien mukaan kuultuaan yksittäistapauksessa myöntää luvan vähäiseen poik-

keamiseen tehostettua matkustuskieltoa koskevassa päätöksessä asetetusta velvollisuudesta. Tehostettua matkustuskieltoa koskevasta poikkeusluvasta on viipymättä ilmoitettava Rikosseuraamuslaitokselle.

Matkustuskieltoon määrätty voi saattaa poikkeusluvan myöntämistä koskevan asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos pidättämiseen oikeutettu virkamies kieltäytyy myöntämästä lupaa.

8 §

Matkustuskiellon kumoaminen

Matkustuskielto on kumottava kokonaan tai osittain heti, kun edellytyksiä sen voimassa pitämiseen sellaisenaan ei enää ole. Kumoamisesta voi päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies, vaikka matkustuskielto olisi tuomioistuimen määräämä.

— —

9 §

Matkustuskiellon voimassaolo

— —

Ratkaistessaan syyteasian tuomioistuin saa määrätä vastaajan 1 §:ssä tarkoitettuun matkustuskieltoon tai hänelle määrätyn tällaisen matkustuskiellon pidettäväksi edelleen voimassa vain, jos hänet tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Vapaana oleva vastaaja saadaan määrätä tällaiseen matkustuskieltoon vain syyttäjän tai vastaajalle rangaistusta vaatineen asianomistajan vaatimuksesta. Tuomioistuin saa omasta aloitteestaan määrätä vangitun tai vangittavaksi vaaditun vangitsemisen sijasta edellä tarkoitettuun matkustuskieltoon. Matkustuskielto on tällöin voimassa, kunnes rangaistuksen täytäntöönpano alkaa tai ylempi tuomioistuin toisin määrää.

11 §

Viittaussäännökset

Matkustuskieltoasian tuomioistuinkäsittelyssä noudatetaan 3 luvun 1, 3, 5—7 ja 18 §:n säännöksiä vangitsemisvaatimuksen tekemisestä ja käsittelystä. Asianosaisen poissaolo ei estä asian ratkaisemista. Myös tämän luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kieltoon mahdollisesti määrättävälle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Tehostetun matkustuskiellon tekniseen valvontaan ja virka-apuun sovelletaan, mitä 2 luvun 12 d ja 12 j §:ssä säädetään. Jollei tässä luvussa erikseen toisin säädetä, tehostettuun matkustuskieltoon sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään matkustuskiellosta.

9 luku

Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät pakkokeinot

4 §

DNA-tunnisteiden määrittäminen ja tallettaminen

— —

DNA-tunniste saadaan poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tallettaa poliisin henkilörekisteriin. Tallettaa ei kuitenkaan saa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003).

11 luku

Erinäiset säännökset

4 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset:
1) pakkokeinojen käytön kirjaamisesta;
2) viranomaisten yhteistoiminnasta vangitsemisasiassa;
3) matkustuskieltoon ja tehostettuun matkustuskieltoon liittyvien asiakirjojen laatimisesta, käsittelystä ja sisällöstä sekä kieltoon liittyvistä toimenpiteistä ilmoittamisesta;
4) 2 luvun 12 a §:n 3 momentissa tarkoitetun selvityksen sisällöstä;
5) 2 luvun 12 c §:ssä tarkoitetun ratkaisun sisällöstä;
6) tutkinta-arestiin liittyvien asiakirjojen laatimisesta, käsittelystä ja sisällöstä;
7) tutkinta-arestiin määrätyn velvollisuuksien rikkomisen selvittämisestä ja kirjaamisesta;
8) 2 luvun 12 i §:n 2 momentissa tarkoitetun syyttäjälle tehtävän ilmoituksen sisällöstä;
9) menettelystä, jota noudatetaan 2 luvun 12 c §:n 2 momentissa tarkoitetussa kiinni ottamista ja vankilaan toimittamista koskevassa tilanteessa.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset:
1) tutkinta-arestin valvonnan suorittamisesta;
2) 2 luvun 12 h §:ssä tarkoitetusta poikkeusluvasta;
3) tutkinta-arestin suorittamisajan laskemisesta ja kirjaamisesta.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Eduskunnan vastaus EV 107/2017 vp

Laki

rikoslain 6 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003, 1195/2004, 395/2015 ja 985/2016, seuraavasti:

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

13 §

Vapaudenmenetysajan ja vapauden rajoituksen ajan vähentäminen

Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut vapautensa menettäneenä, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapaudenmenetystä vastaava aika tai katsottava vapaudenmenetys rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut tehostetussa matkustuskiellossa tai tutkinta-arestissa yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuorokautta, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapauden rajoitusta vastaava aika siten, että kaksi vuorokautta tehostetussa matkustuskiellossa tai tutkinta-arestissa vastaa yhtä päivää vankeutta tai se on katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Jos vähennettävien päivien lukumäärä ei ole kahdella jaollinen, ylijäävä päivä jätetään vähentämättä. Vapaudenmenetysaika ja vapauden rajoituksen aika lasketaan päivinä. Tuomioon on merkittävä vapaudenmenetysten, tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin alkamis- ja päättymispäivät.

Samoin on meneteltävä, jos vapaudenmenetys on aiheutunut muun saman asian yhteydessä syytteen tai esitutkinnan kohteena olleen rikoksen johdosta tai oikeuteen tuotavaksi määrätyn vastaajan säilöön ottamisen johdosta.

Jos rangaistukseksi tuomitaan sakkoa, 1 momentin mukainen aika on otettava huomioon kohtuullisessa määrin, kuitenkin vähintään vapaudenmenetystä ja vapauden rajoitusta vastaavan ajan pituisena, tai katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi.

Jos rangaistukseksi tuomitaan nuorisorangaistus, 1 momentin mukainen vapaudenmenetys ja vapauden rajoitus on otettava huomioon vähennyksenä. Vähennystä laskettaessa yksi vapaudenmenetysvuorokausi vastaa kahta nuorisorangaistuspäivää ja yksi vapaudenrajoitusvuorokausi vastaa yhtä nuorisorangaistuspäivää, jollei tästä ole erityistä syytä poiketa.

Jos rangaistukseksi tuomitaan rikesakko, vapaudenmenetys on katsottava rangaistuksen täydeksi suorittamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 107/2017 vp

Laki

tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n ja 3 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti sekä 3 luvun 8 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti laissa 808/2011 sekä 3 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 394/2015, seuraavasti:

2 luku

Saapuminen vankilaan

1 §

Tutkintavangin sijoittaminen

— —

Vangitsemisesta päättävä tuomioistuin voi pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetun pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai syyttäjän esityksestä päättää, että tutkintavanki sijoitetaan poliisin ylläpitämään tutkintavankien säilytystilaan, jos se on välttämätöntä tutkintavangin erillään pitämiseksi, turvallisuussyistä tai rikoksen selvittämiseksi. Tutkintavankia ei saa tällöinkään pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen ole poikkeuksellisen painavaa, tutkintavangin turvallisuuteen, rikoksen esitutkintaan tai pakkokeinolain 2 luvun 5 §:n 1 momentin 2 b kohdassa tarkoitetusta vaarasta aiheutuvaa, erillään pitämiseen liittyvää syytä.

Jos tutkintavanki sijoitetaan poliisin ylläpitämään säilytystilaan, sijoittamista koskeva asia ja sen perusteet on otettava tuomioistuimessa käsiteltäväksi yhdessä vangitsemisasian kanssa pakkokeinolain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitetun vangitsemisasian uudelleen käsittelyn yhteydessä. Tutkintavanki voi saattaa poliisin säilytystilassa säilyttämisen tuomioistuimen uudelleen käsiteltäväksi myös erikseen. Pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai syyttäjän on saatettava asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos tutkintavankia on säilytettävä säilytystilassa yli seitsemän vuorokautta. Tutkintavangin saattaessa asian erikseen tuomioistuimen uudelleen käsiteltäväksi ja pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai syyttäjän saattaessa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi säilyttämisen kestäessä yli seitsemän vuorokautta noudatetaan pakkokeinolain 3 luvun 15 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädettyä menettelyä.

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

8 §

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa

— —

Jos vankilassa oleva tutkintavanki kutsutaan henkilökohtaisesti kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, tutkintavanki voidaan tästä syystä päästää vankilan ulkopuolelle kuulemisen vaatimaksi ajaksi. Tämä aika ei saa matka-aika mukaan lukien olla seitsemää vuorokautta pidempi, ellei siihen ole kuulemisen perusteesta tai muusta vastaavasta perusteesta aiheutuvaa erityisen painavaa syytä. Tutkintavanki voidaan siirtää poliisin ylläpitämään säilytystilaan esitutkinnassa kuultavaksi siitä rikoksesta tai niistä rikoksista, joista hänet on vangittu. Säilyttäminen poliisin tilassa ei saa kuitenkaan kestää yli 12 tuntia, jollei syyteasiaa käsittelevä tuomioistuin asiasta toisin määrää.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Laki

vankeuslain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vankeuslain (767/2005) 3 luvun 1 §:n 2 momentti ja 6 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 1 §:n 2 momentti laissa / ja 6 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 393/2015, seuraavasti:

3 luku

Rangaistusajan laskeminen

1 §

Määräaikaisen vankeusrangaistuksen pituuden laskeminen

— —

Rangaistuksesta rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §:n nojalla tehtävä vapaudenmenetystä vastaava vähennys lasketaan päivinä. Vähennys otetaan rangaistuksen täytäntöönpanossa huomioon sen pituisena kuin tuomioistuimen päätöksessä on määrätty. Lainvoimaiseksi tulleen käräjäoikeuden tuomion antamisen jälkeen toimeenpantu tutkinta-aresti otetaan huomioon rangaistusaikaa laskettaessa noudattaen, mitä rikoslain 6 luvun 13 §:ssä säädetään. Samaa kalenteriaikaa koskeva vähennys otetaan huomioon vain kerran. Jos tuomittu on mainittuna kalenteriaikana suorittanut vankeusrangaistusta tai muuntorangaistusta, vähennystä ei lasketa tältä ajalta. Vankeusrangaistus on kokonaisuudessaan suoritettu, kun rikoslain 2 c luvun 13 §:ssä tarkoitettu koeaika on päättynyt. Yhdistelmärangaistus on kokonaisuudessan suoritettu, kun vankeuden jälkeinen valvonta-aika tai vankeudeksi muunnettu valvonta-aika on päättynyt.

6 luku

Siirtäminen vankilasta toiseen

5 §

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa

— —

Jos vanki kutsutaan henkilökohtaisesti kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, vanki voidaan tästä syystä päästää vankilan ulkopuolelle kuulemisen vaatimaksi ajaksi. Tämä aika ei saa matka-aika mukaan lukien olla seitsemää päivää pidempi, ellei siihen ole kuulemisen perusteesta, vangin erillään pitämisestä tai muusta vastaavasta perusteesta aiheutuvaa erityisen painavaa syytä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Eduskunnan vastaus EV 107/2017 vp

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 1 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

— —

Mitä tässä laissa säädetään Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetusta, koskee myös pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 12 a §:ssä tarkoitettuun tutkinta-arestiin tai mainitun lain 5 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun tehostettuun matkustuskieltoon määrättyä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Laki

syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 1 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapaudenmenetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 1 a §, sellaisena kuin se on laissa 344/1989, seuraavasti:

1 a §

Milloin joku on määrätty matkustuskieltoon, tehostettuun matkustuskieltoon tai tutkinta-arestiin, hänen oikeudestaan saada korvausta vapautensa rajoittamisesta on voimassa, mitä pidätetyn ja vangitun oikeudesta saada korvausta vapauden menetyksestä on tässä laissa säädetty.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Eduskunnan vastaus EV 107/2017 vp

Laki

oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n 2 momentin 11 kohta, sellaisena kuin se on laissa 381/2003, seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

8 §

— —

Yksi jäsen voi kuitenkin:

— —

11) ratkaista vasta hovioikeudessa esitetyn vangitsemis-, tutkinta-aresti- tai matkustuskielto-vaatimuksen;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä 27.10.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri